

Interview with Sebastian Daniel

June 17, 1997

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 2

Question: Pane Danieli, jsem ráda, že jste přišel, to je fajn. Představte se, prosím, řekněte, kdy jste se narodil a začněte vyprávět o svém dětství.

Answer: Já jsem se narodil v Žopi (ph.) also (ph). okres Holešov a bydlil jsem ve Chvalkovicích s mojí mámou, s mojí rodičami. Přišel sem do normální školy osm roků a čiže 15 až 16 roků vzali nás, vzali do koncentráků.

Q: Chodil jste do české školy?

A: České školy, jo. Já umim psát česky a všecko. Chyby sou tam. (smích)

Q: Jasně, no. Stále jste bydlel s matkou?

A: S mámi, s rodičami.

Q: A když jste vychodil školu?

A: Jak sem vychodil školu, tak netrvalo dlouho, přišli ti Němci a tenkrát dostali sem telegram a zvlášť táta, toho vzali první. Also (něm.) ti četníci, český.

Q: To bylo hned po okupaci, brzo po okupaci?

A: To okupaci, jo.

Q: Už někdy v 39 roce?

A: Tak to bylo tenkrát ten čas a ten čas vzali našeho tátu, ale to vám bylo tak dlouho vielleicht (něm.) dva měsíce neslyšeli sme nic, kde je. Kde von žije. A dostali sme telegram, že náš táta je mrtvej, jestli chceme ten pop - -

Q: Popel.

A: Popel vod něho, ne? A jeden četník český nás znal, moc dobře, říkal: „Marie, nech bejt to,, aby to nevezala. A ona nevěděla _____, že muže pálijou tam moc lidi a to

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 3

nevíš jestli je to od našeho tátu, ne? A tak sme to nevzali. A můj brátr, ten František Daniel, ne, to slyšel a utek.

Q: Řekli vašemu tatínkovi, proč pro něj přijeli?

A: Nic, nic. Oni ho vzali, „Pojďte s námi!“, a za ten čas sme ho neviděli. Až přišel telegram, že je mrtvej. Ne. A můj bratr, František Daniel, sme ho neviděli tři měsíce a jel do Zličína a hledal tátu. Ne? A tam byl v tom lágru a slyšel, že mojeho tátu zabili ho, a pak on kouřil moc, a seděl na takový latrině a kapo, ne ti Němci, ty kapo, ne, ho zmlátili a zabili ho.

Q: Za to, že kouřil?

A: Že kouřil, ne? Tak nebylo zakázaný kouření, ne? A tak ho zabili a můj bratr to slyšel, ne, a utek ze Zličína, byl tři měsíce pryč. Ne? A přišel domu do Chvalikovic. A voni byli tam. A voni ho hledali tam, ty policie, ty nációvé (ph.) ho hledali, ne? A tak tam byl u rodiny, to bylo tak osum, devět kilometrů od Chvalkovic. Tam bydlel, ne? Ted'kon přišli ty eses (ph.), co já si můžu pamatovat, ne? Eses (ph.) a naši četníci a vzali nás na hřbitov. A řekli, že jak to neřekneme, kde von je, že víme, kde je, a jak to neřekneme, tak nás zastřelí. Vzali nás všecky na hřbitově a chtěli střelit a von byl skovanej, ten můj bratr.

Q: Celou hodinu - -

A: Celou hodinu na hřbitov, nedaleko von nás jak sme bydleli, byl hřbitov. No tak nás vzali na hřbitovi a ty vojáci, ty, drželi ty pušky na nás a chceli - - dostali komando, aby střelili. A von: „Nedělejte, já su tady!“, A tak ho vzali a dali ho do _____ a na 14 dní tam zavřeli i nás, a taky do Brna, ne, a tam sme čekali tak vielleicht (něm.) měsíc. Měsíc, dva. To byl takový _____ jatky se to menovalo.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 4

Q: A v který to bylo asi - - a v kterým to asi bylo roce, když vás potom vzali?

A: To bylo - -

Q: Asi 42?

A: Ne, ne, to bylo tak na konci, na konci, na konci tak 42.

Q: Na konci 42.

A: V březnu tak, v březnu.

Q: A kolik - - Koho všechno z vaší rodiny?

A: Všecky. Já sem byl ve škole, tenkrát sem v Schule (něm.). Já nevim jak je to po česky. Ne? A vzali celou rodinu a teďkon mě říkala ta sousedka, že moje celá rodina vzali eses (ph.), aby tam nešel, ne, aby zůstal doma. No já sem, přísahám, co já budu dělat tady sám, sem šel tam do Ivanovic, no a tam byli tam na tej četnický stanice, ne. Já sem se tam hásul: „Já chcu k mojí mámi, ne..“ A tak nás dali do Brna, do jatkách, a tam sem čekali tak dlouho, aby přišel - - bylo moc lidí a dali nás do vagónů a do Osvětína.

Q: To byli samí Rómové?

A: Nur (něm.) Rómové, nur (něm.) Rómové. Ne?

Q: Ano.

A: Z Brna, z Hodonínka a všecko na nákladní auta a also (něm.) do vlaku, ne. A jeli sme do Osvětčína.

Q: Jakým vlakem jste jeli?

A: Nákladní vlak. To byl všecko zavřený, to bylo všecko zamačkaný, to bylo víc lidí a tam byl takový - - ta cesta byla daleká, vodu sme nedostali, nic. Potom moc lidí tam umřeli, ne, ve vagóně. No jak sme přišli tam do Osvětčína, ne, tak všecky

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 5

tam ti na _____ muži tam, ženy tam, děti, ne? No a šli sme do takej velikej baráku a hned vlasy tam holili, stříhali a všecko: „Ty pujdeš na ten barák, ty na ten barák!„ No já sem byl u svojej mámi, ne?

Q: A kam jste to přišli? To tak zvané cikánske lágr?

A: Cikánlágr, cikánský lágr. Blok zwei und drei also (něm.) 32. Ne? Ale tam sme byli tak tři neděle. S rodinou, ne? A přišel takovej eses (ph.) oberštunfir (ph). a říkal: „Ti mladí lidi co sou, můžou domu, aby se hlásili.“ A voni jeli doma, aby mohli poslat balíky domu, aby měla rodina do jest'. Já sem nechtěl jet. Ne. Já sem chtěl zůstat u svojej mámi. A u mojej rodiny, ne? A tak nám říkali, also (něm.) hlásit se a moje máma mi říkala: „Běž, tady si doma a můžeš nám tam poslat balíček, aby sme měli něco co jest'.“ No tak sem se hlásil a na druhý deň nás vzali a dali nás do lágru. To veliký lágr.

Q: Takže to byla jenom lest?

A: To bylo tak, aby sme se hlásili - -

Q: Ano.

A: Aby sme tam byli v tom veliký lágr, also (něm.) v Auschwitzu, ne, ten veliký lágr. To nebyly baráky, to byly takový domy.

Q: To byly kamenný domy, to byly Stammlager (něm.) - -

A: Stammlager (něm.), jo. No, jo, tak byli sme mladí, tak tam vzali. Já sem byl na blok sieben A (něm.).

Q: Kolik?

A: Sieben A (něm.)

Q: Sieben A (něm.).

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 6

A: Blok sieben A (něm.).

Q: Aha, sieben A.

A: Ne? No tak nás vzali a učili sme se jako mau - - Maur (něm.), no jak se to říká?

Q: Zednická škola.

A: Škola, no. No, já sem tam byl půl roku a dali nás tam zpátky, zpátky do toho cikánského lágru a _____ cikánský lágru, ale vedle.

Q: Ano. Počkejte ještě chvíli. Jak vás tam - - To byli jste jenom malí chlapci?

A: _____ tam byli i starší lidi taky. Bylo funf also (něm.) pět, já sem byl na sedum A.

Ne? _____ nahoře, nahoře tam byli čtyři, a to - - Učili sme se tam jako zedníci pucovat - -

Q: A tam byli mistři ňáci, kteří vás opravdu naučili - -

A: JÓ, to byl takovej, no ja mistr, to byli taky takový, co byli taky takový, co byli zavřený v lágru. Ne?

Q: Ano.

A: A tam byla takový zed' a zbourali to. Tak tam museli vypucovat a ty cihly, ty kamení se dělilo všecho. No jo, sme se učili no a byl apel (ph.), ne, tak sme se koupali _____ nás znali a vodsad' vileicht (něm.) 100, 200 metrů nahý do vody, takový bazénu. Infekción, nebo jak se nazývá.

Q: Dezinfekción.

A: JÓ. Tam a studenou vodu a nahý _____ ručník a najít do bloku. Tak tam na nás byla - -

Q: Jinovatka.

A: Led.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 7

Q: Led.

A: Led tam byl u nás - -

Q: Ano.

A: Bosky no a přišli sme nahoru, no a tam byly takový pryčně, tam bylo pět, tři postelí, no a pět lidí sme tam spali.

Q: To bylo - - Zatím mluvíte pořád vo tom, vo tom - -

A: Sieben (něm.) A.

Q: Ano.

A: Vo tom bloku. Jak sme byli. Ne?

Q: Ano.

A: A jak sem se vyučili, to bylo půl roku, tak sme pracovali, tam v lágru venku a pracovali sme tam s Polákama. Also (něm.) civilisti, ne? A oni nesměli nám dát nic, něco jíst. Tak tam chovali kousek chleba nebo něco, ne, a vzali sme a jedli sme hned aby to nikdo neviděl, ne.

Q: Takže se chovali slušně k vám.

A: No já ty, ty - -

Q: Ty Poláci - -

A: Ty Poláci ty byli dobrý. To trotzdem (něm.), nemůžu něco špatného mluvit, voni nich, bylo zakázáno, aby nás _____ chleba tam skovali a říkali: „Tam je. Běž a vem siho,„ A my sme to jedli a pracovali sme dál.

Q: A jinak v tom, na té sedmičce, co jste byl. Bylo to trošku lepší, než co jste byl v tom předchozím lágru, v tom cikánským?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 8

A: No já vám něco řeknu. Tam byly ty, tam byly všechny ty _____ a kapo byli špatnější jako ty, ty Němci also (něm.) eses (ph.) oder (něm.) Wehrmacht (něm.). Tam byli, a oni měli pásek a _____ dostali sme takovej kousek chleba a ty co vydávali chleba, tak _____ a uprostřed byl takovej kousek chleba.

Q: Ano. A kdo to byl ti kápové? To byli němečtí vězni?

A: Ne, ne, ne. To byli jako teďkon já. Teďkon já, jako řekl: „Ty budeš kápo. No, a ty budeš, co dáváš jídlo ven. Já sem mezi váma _____, No a to vzali chleba, a _____ třeba 100 lidí, no a každému tam ho kus, kousků chleba tam a měli co jezť. Ne? No a tam co byli mladí, no to byli takoví 10 roků, 11 roků, tak tam vzali a sexuels brauch die Kapos (něm.).

Q: Zneužívali je ti kapové, ty mladí chlapce.

A: Ty kapové, ne, also (něm.) sexuální _____ Dostali kousek chleba, no a za to se nechali tam, ne. No a tam vodsad' sem tam šel pryč za půl roku. A šel sem do cikánskýho lágru aber nicht (něm.) cikánskýho lágru sondern (něm.) vedle. Tady byla taková, ty dráty. Tady byla cikánský lágr, a tady byla všecko dohromady. Žid'áci, Rusi, ne a tady byl jen cigán. A to sem viděl přes, na druhej straně mojej mámu, ne jenom moje máma, ne a všechny - -

Q: Takže vy už jste nebyl v cikánským táboře? Vy jste byl v sousedním společným?

A: Společným jo. Also (něm.) z toho lágru sieben (něm.) A sem šel do Osvě - - Also nicht (něm.) do Osvě - - do _____ jak byl cikánský lágr. Tam vedle. Tady byli Žid'áci, tady byly cikánský lágr a tam vzádu byla krematorium, ne.

Q: Ano. To byl nákej mužskej tábor?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 9

A: To byl mužskej tábor, jo. A my sme šli pracovat ráno, tak sme tam pracovali _____ půlka ke zdi a ta druhá tam stáli ti vojáci a a dívali se či někdo tam uteče či ne. No jo, co můžu říct. Bylo to špatně a tam potraviny musel sem Mütze ab also (něm.) čepku dolu a jak mě tak vzali a vodili tam na ten trakt a mysleli, že chce utéct, tak ho zastřelili a von dostal tam elektrický Strom (něm.), ne, also (něm.) ten elektrickej - - Jak se to nazývá?

Q: Drát.

A: Drát.

Q: Elektrickej.

A: Tam bylo elektrika. No byl mrtvej, ne.

Q: A to se, a to se stalo přímo - - i ve vaší přítomnosti se to stalo? To ste - -

A: No, já sem to viděl moc - - moc - - mockrát.

Q: Mockrát.

A: Mockrát sem to viděl. Mockrát. A já sem viděl, co to je. Tak sem pozoroval, a jako voják Mütze ab (něm.), no a bylo to hotový, ne.

Q: Ano.

A: A byl tam apel, čítali apelu. No a ted'kon sem tam byl vielleicht (něm.) - - Jak dlouho sem tam byl? Dva, tři měsíce.

Q: Asi tři měsíce.

A: A dostal sem tyfus, tak sem šel do nemocnice, ne. To měl Bauchtyfus (něm.) a _____ tyfus sem měl. A já sem ležel, jak sou tam ty mrtví lidi, ne, tam na _____ Já sem sebral takovou _____ a šel sem pod, pod studenou vodu a tam sem ležel. A přišel doktor a uviděl ten vinkl (ph.), měl červený vinkl.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 10

Q: Vy jste měl červený vinkl?

A: Ne, já sem měl černej.

Q: Černý.

A: A ten pán co přišel, to byl doktor, český doktor a já mohl s ním mluvit česky. „Ó, ty jsi Čech.,“ Vzal mě a skoval mě, tam v ordinaci, tam byl takový záclon s postelí a tam sem byl tak dlouho, jak sem byl zdavej.

Q: Nevíte, jak se menoval ten lékař?

A: Nevim. Nevim, nevim. A byl moc dobrej. Ten mně zachránil můj život. Že žiju. Ne? On tam byl - - Byl sem tam tak čtyry neděle, šest neděl.

Q: A zase jste se vrátil do toho pán - - mužského tábora?

A: Ne, tam byly tři lágry nebenad (něm.) a ty se nazývaly jako, když seš nemocnej, a holung (ph.) jak se nazývá - -

Q: Jako rekonvalescentn.

A: Jo. A tam sem byl vieleicht (něm.) tejdén. Tejdén. A hlásili, kdo chce, aby se hlásil, že pojedem někdy do druhýho lágru. A já sem byl hned - - Já sem se hned první hlásil.

Q: Ale počkejte ještě chvilku. Zůstaňme u toho - -tady v té Osvětimi, protože přece jenom jste tam byl dosti dlouhou - - Povězte vo tom eště něco víc. Jaký byly poměry v tom mužském táboře?

A: No tam bylo, starej se o svoje jídlo, pracovat ste museli ráno - -

Q: Kam jste chodili do práce?

A: Venku. My sme tam - - Wie (něm.) - - Wie heisst es tschechisch? (něm.)

Q: Kopali jste ňáký - -

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 11

A: Ne, ne. Wir waren als Mauer. (něm.)

Q: Aha.

A: Wir waren als Mauer gewesen, und haben immer die Helfte aus cíge (ph.)
gebaut. (něm.) und dann der Ober (něm). _____ a tam byli ti vojáci.

Q: Jo vy jste stavěli ty budky, ty strážní, ty - -

A: Dokola lágru. Ne? A jak byl konec, tak sme mašírovali domu a do baráky a ráno
wieder (něm.) do práce. Ne?

Q: Ano.

A: Jak si byl nemocnej, tam jak ten doktor zachránil můj život, a na čtyry neděle nebo
šest neděl jsem nemusel vubec do toho lágru.

Q: A eště - -

A: A to se nazývá jako Erholungs (něm.). Ne?

Q: Jako Erholungslagr (něm.). Tam to bylo trochu lepší? Tam jste nepracoval?

A: Tam bylo - - nepracovali sme tam, nic, ne. A já sem měl moc štěstí, že sem se
hlásil, abych šel do toho lágru. Ne? A my sme jeli na nákladním autě a vodsad'
sme jeli vlakem až do Buchenwaldu. A druhej den, všecky co tam byli, v tom lágru,
ten Erholungslagr (něm.), vzali všecky lidi do nákladní auto a všecky tam vešli do
krematorium.

Q: Do plynu.

A: Ne, do plynu, tam.

Q: Tak jste se zachránil v poslední chvíli.

A: Tak sem se zachránil, hlásil sem se a jel sem a přišel sem do Buchenwaldě.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 12

Q: Ještě než budete mluvit o tom Buchenwaldu, tak bych se vás ráda zeptala, jaké jste měli vztahy, jak jste se snášeli s těmi ostatními vězni? V tom mužském táboře byly všechny národnosti?

A: To bylo všechno Židé, Rusi. No jo, každé tam měl takovou tkaničku a každé hledal něco na jídlo a tam byl bordel. Ne? Tam byly ženský, mladý holky pro kapos. Ne? A ty blokengesta (ph.). No tak sme tam pracovali, tam vyhodili nám chleba kousek nebo něco, aby sme měli co jíst.

Q: To bylo v tom mužským táboře? To byl tenhle bordel?

A: To byl tam v Ausschitzi also (něm.) v Osvěčímě.

Q: V tom základním táboře.

A: Jo. Ne?

Q: Ano. A jak se tam ti kápové - - Tam mohli chodit volně nebo - -

A: Volně nur (něm.) sme tam mohli chodit, když sme - - když byl konec práce. Ne?

Tam sme mohli chodit, kdy sme chtěli. Ne? To špacírovat tam. Tam byl ten kapel (ph.) na ten Platz (něm.) byli ti - -

Q: Ta hudba.

A: Ne, tam - - No tak dva nás, dva nás utekli a chytli - -

Q: Dva nebo 12?

A: 12.

Q: 12 lidí se pokusilo - -

A: 12 lidí uteklo. Oni pracovali někde venku a utekli a večer, jak byl apel, tam byly taková šína (ph.) a tak _____ jak se nazývá to - -

Q: Šibenice?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 13

A: Ne, ne. Počkejte, hned, to je taková - -

Q: Deutsch? (něm.)

A: Moment. To byla šína (ph.) Ne? A stoleček a tam stáli a tam byly ty provazy. Ne?

A ten jeden tam stál s rukou a _____ my sme museli, jak byl apel tam chodit a dívali se na ně. Ne? Jak se to byli oběšení. Ne? To byli Rusáci. A teď jeden tam byl oběsenej - - od _____ měl takový dřevěný boty a našel tam gumu a udělal si tam gumu. Ne? A toho taky voběsili. Ne? Toho Rusáka.

Q: Ten neutekl a za tohle ho taky voběsili.

A: Oběsili ho. Ne? Tak museli sme, jak sem byli v - - na apelu tak sme se museli koukat na ně každej, to je ten, to je ten, to je oběsenej a šel _____ volnej. A von šel do stan na blok. Ne? No a v noci byl hlad, že neměl co žrát a šel něco, kousek chleba a jak tam přišli ti Židáci, ten novej transport. Ne? Tak tam vzali všecko co měli _____ buchty, chleba a to dali všecko. Tam byly třeba zlato sme tam našli, zuby a všecko tam bylo also (něm.) v tím jídle. Ne? No jo, tak sem vodsad' z toho lágru sme šli do Buchenwaldu.

Q: Eště se vás chci zeptat. Pokud jste byl v Osvětimi, měl jste strach? Cítil jste v tom období strach, že by se vám mohlo, taky něco takovýho stát?

A: Já sem byl takovej člověk, že já sem strach - - Já sem ztratil mámu, nevím, nevím, kde moje rodina je. Ne? Tak já sem byl tam, sem se hlásil, tak - - Byl sem v Buchenwaldě, tak tam byl můj brátr, tak sem byl plus - - V Buchenwaldě sem zůstal _____ měsíc.

Q: Vy jste se tam sešel se svým bratrem?

A: Jo.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 14

Q: V Buchenwaldu?

A: V Buchen - - On byl v Buchenwaldě. No jak sem byl v Buchenwaldě sem byl
vieleicht (něm.) čtyry neděle. A pracovali sme, jak sou ty kamení.

Q: V kamenolomu.

A: Steinbruck (něm.).

Q: Steinbruck (něm.).

A: Nosili sme kamení, vieleicht (něm.) dvě, tři kilometry a na cestu a kdo neměl sílu,
tak dostali bití a všecko. Ne? A jednoho cikána tam oběsili, tam v baráku. Ne?

Q: V baráku?

A: Tak jak sme byli, jak sem bydleli v těm - -

Q: V těch barákách, v ubytovně.

A: V barákách, jo.

Q: A za co ho oběsili?

A: Tam byl jeden blok _____. Ne? Also (něm.) a oni se ználi. Oni byli z jední městě.
A oni se od něakej cikáne co mu udělal a ted'kon, a ted'kon tě mám. Tak mu tam dal
takovou práci tu latrinu musel tam dát, do latriny a musel si vyčistit a to, a největší
kamení musel tam vzít a tejden, 14 dní žil. Ne? Ten, ten cigán. Also (něm.) ten
Romák, ne. A ráno sme vstali a byl tam oběsenej.

Q: Sám se oběsil?

A: Já nevím, jestli se oběsil sám nebo nechal ho oběsit.

Q: Aha. Čili vyřizovali si - - To byli oba cikáni? Oba Romové?

A: Ne, ne. Ten byl, ten byl, on byl, on byl, ale ty lidi, ale ty lidi co měli zelenej vinkl - -

Q: Ano, to byli všechono vrahové.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 15

A: To byli všecy, co byli Kriminalität (něm.), ty největší živly, ty dostali největší trest.

Also (něm.) každej měl ten zelenej vinkl nahóru, also (něm.) vinkl nahóru, vinkl dólu, to byli - - Ti dostali nejlepší práci. _____ oder (něm.) kapo nebo tak. Ne?

Q: To bylo i v Buchenwaldu? Ne.

A: To bylo v Buchenwaldě.

Q: Ano.

A: No a tam byl taky ten bordel _____ a tam byl bordel za ty kapos a tam. No já sem tam v Buchenwaldě byl vielleicht (něm.) dva měsíce.

Q: Bylo to lepší než v Osvětimi?

A: No já vám něco řeknu. V Osvětcíně, kdo šel pryč, tak může čekat že - -

Q: Půjde do plynu?

A: Ne do plynu, ne, ale že bude žít.

Q: Věděl, že když odchází, že už si zachránil život.

A: Zachránil život. Ne? No tak sem byl v Buchenwaldě a od mojého, od mojích první ženy, její táta tam byl. A on mě nepoznal, a on _____: „Ty seš mladej kluk.,“ A tak. Ne? „Tady máš kousek chleba.,“ On pracoval tam, jak se perou prádla. Ja se nazývá Wascherei (něm.).

Q: Wascherei (něm.). Jo.

A: Ne? A tam dostali kluci kousek chleba, a tak, ne. A teďkon tam byla ta elcekoch (ph.). Znáte ju, ne? Ona byla ta největší z celého lágru. A to sme se _____ až bylo konec, jak byl konec. Tak bylo na pět _____. Ne? Also (něm.) tak předstupte dopředu, dopředu, a kterej muž se jí líbil, tak volala: „Číslo 12____.“ Protože já mám číslo. Ne? Sofort (něm.), also (něm.) po německy. Ne? Also (něm.) _____ sme si

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 16

mysleli my, teďkon on má štěstí, on půde dom. No jak byl, konce, konce války Tak ho nechala - - dávala mu jest', spala s nim a nechala ho zabit'. A to číslo si na dveře vyřezala a nechala si z tý peněženku udělat, tašky a lustr a takový věci.

Q: Z toho tetování si nechala, z té kůže - -

A: Tu kůži to numero. Ne? No já _____ přišel ten Američan, to bylo konec války, to sme to slyšeli tak. Ne? A docela se _____ byla dva roky, jak kde odsouzině od Američani, tak automatacky dou dva roky dostane zpátky. A největší oficír ju ženil a je v Americe. To _____ tak dlouho zavřená a je v Ajchách (ph.) v Německu, to největší věznice z Německa. Ne? Pro ženy.

Q: Ano.

A: A byla tam zhruba dva roky a ženila se s Američanama a je v Americe.

Q: Přežila teda nakonec.

A: Přežila nakonec.

Q: Dneska už asi nežije.

A: No to se nestará. No to sme se viděli pozděj, jak byl vál - - válka konec, že to a to dělali s těma, s těma číslama, to, peněženku, lustr, všecko ukazovali. Ne? No já sem se hlásil potom v Buchenwaldě pryč a jel sem do _____ tam sem byl jeden Romák a 12 Židů. Ne? A já sem byl dóra (ph.).

Q: Vy jste také byl v dóra (ph.).

A: Já sem také byl dóra (ph.) es erlich (ph.) to byl lágr. _____ Erlich (ph.) se to nazývalo. A tam byl v Berlíně ein Ofizier (něm.) Oberstumpfier (něm.), díval se tak na mě, říkal: „Ty si cikán., Říkám: „Jo., „A vy Židáci, na stranu., Ne? A

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 17

hned do práce, tak dělali ve štajnbruchu (ph.), takový ty _____ ty Munizion (něm.).

Víte, jak tam - -

Q: Podzemní továrna.

A: Podzemní. Ne? Tam pracovali. „A ty, vemeš jídlo a přineseš tam vojácovi immer (něm.) ty jídla.“ Co tam pozorovali ty vojáci. Já se měl dobře. Celej jedl sem to lágrový jídlo, sam sem dostal jídlo, co měli ti vojáci. Ne? A číslice mojeho botky tak.

Q: A proč vás vyvolal? Von vás znal?

A: No já sem byl sám cigán.

Q: Ano.

A: Ne? a to byli všeci Žid'áci. Ne? A říkal: „Proč ty si přišel tady?“, „No říkalo se, kdo se hlásí, tak sem se hlásil.“ Tam někdo pracoval _____ práci _____, aby můj život přišel. Se smál. On měl moc rád. Ne? A říkal: „Ty zustaneš tady, ty seš volnej, čisti můj pokoj - -, A já: „Jó.“ Boty pucoval a všecko a v poledňa přišlo jídlo, tak sem přinesl jim na jídlo těm Němcům. To byli starý lidi schon (něm.). _____ trošku na konci válce. Ne?

Q: A to jste dělal celou dobu?

A: Nein. (něm.)

Q: Vy ste vůbec nepracoval v té továrně?

A: Já sem, já sem nepracoval v továrně, já sem pracoval also (něm.) _____ jako maleršule (ph.), v Buchenwaldě sem dělal ve štajnbruku (ph.), also (něm.) štejnbruch (ph.) a jelikož sem byl tam u toho oficíru, sem mu jídlo, jídlo přenášel,

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 18

jídlo pro ten wehrmacht (něm.) a _____ a říkal: „Víš to je škoda, teďkon já musím do válce jest'. Ne? Já nevim co mám s tebou dělat., Tak mluvil tam s kuchyní, s tím největším, aby mě vzal do kuchyně. Ehrlich (něm.). Lagerehrlich (něm.). Nazýval. No sem byl v kuchyně, dával sem jídlo ven. No já sem pomáhal moc romákovi (ph.), dal sem víc jídla veme, bylo, bylo tam pět lidu, dal sem 50 litrů ten, co tam vařili to jídlo a takovou rybu, also (něm.) ty ryby. Brambory, no všecko sem dal do toho a dal sem _____ německou sou cikáni, že mě chválí jako dneska, dali - -

Q: Že jste jim pomáhal

A: Moc, moc pomáhal. Ne? No já tam byl, tak, tak hlad byl v Ehrlichu (něm.), že tam ty Francouzi, francouzský lidi tam byli mrtví a šel sem tam před baráka a vidim tam mrtvej a měl tady to vyřezaný.

Q: Ano.

A: Ne?

Q: Kanibalismus.

A: Jo. A jedli to. Tam měli takový plechovky anebo konzervy. Ne? To byli navázaný a vařili to a jedli to. Ne? A to přišli tam k těm lágrům, slyšeli to že, tam schon also (něm.) maso jíjou (ph.) tam všecky kosti einzigenmal (něm.) sme byli tady vzádu _____ si vzít'. Ne? No jo přišel ten eses (ph.) a říkal: „To není možný a tady - -“, To bylo na konci, na konci _____ na konci válce. Tak říkali teďkon ty Němci, also (něm.) _____ musíme skončit a pudem pěšky. A byli ty Wehrmacht (něm.), ty eses (ph.) tam nebyli, to byl schon (něm.) Wehrmacht (něm.). A my sme šli pěšky a ten

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 19

jeden jel s autem do předu do věsnice a nechat nám brambory vařit u sedláka, že přijede velikej transport, aby vařili brambory se šlupkami. Ne? No sme mašírovali a tam byla taková, jak se to nazývá? Jako santube (ph.). Víte co - -

Q: Ano, písková jáma.

A: Ne.

Q: Lom nákej.

A: A tam, tam nás nechali spát, každej měl svoji deku a voni tam ti vojáci tam byli na _____ na nás pozorovali, aby nikdo neutek. To trvalo vieleicht (něm.) tak 14, tři neděle.

Q: Ste byli na cestě?

A: Na cestě, pěšky.

Q: A ti vyhladovělí lidé to mohli - - to nemohli dojít.

A: No ale jak, jak zůstali tam? No a som museli chtějí _____

Q: Těm Němcům.

A: Ty vojáci co byli ty starý schon (něm.). Ty Wehrmacht (něm.), nosit jejich ruksak nebo co měli. A voni byli, já mohu říct- - also (něm.) já sem jednoho měl co sem nosil sebou, já sem se vysílil, já sem byl v kuchyni. Já sem moh jet', tak sem měl trošku sílu. No a dával mně něco jezť ten, ten Němec, za to, za to mu ten ruksak nosil. Ne? No jo, byli sme tam v tom sandkrube (ph.) a ráno sem vstal a byli všecky, všecky pryč.

Q: Němci.

A: Všecky.

Q: Všichni byli pryč.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 20

A: Všichni byli pryč. Já sem tam ležel a bylo zima. Ne? V březnu tak, únor. Leden, únor. Jo. V únoru. Na konci březnu. A bylo zima, tak sem udělal, sem se udělat oheň. Ne? Aby byl tam a já sem ten popel sem vzal ven ten oheň a lehnul sem si na tu, aby to bylo teplo na tu deku a sem tak ležel a oni mysleli, že su mrtvej. Ne? Tak mě nechal. Oder (něm.) vieleicht (něm.) ten Němec to _____ nechal mě. No tam sem byl vieleicht (něm.) tři neděle. To bylo čtyry neděle sem se skoval v lese. Ne? A jedl sem ty - - Jak se nazývá tam - -

Q: Šišky?

A: Ne, ne, ne. Ze stromu. Takový puk - - puk - -

Q: Bukvice.

A: Jako oříšky sou. Ne?

Q: Ano, ano. Bukvice nebo žaludy.

A: Ne. A to sem jedl. No akorát v noci sem šel, tam byl sedlák vodu, a co sem ukradl sem slepice, a to (posmání) a sem si tam pek also (něm.) na ohni tam - - Udělal sem si velikou díru. A teďkon slyším auto. Všecky Němci tam stáli v lese, nechali auto stát, kuchyň, kuchyň a všecko a utekli. Se oblíkali civil. Ne? A já povídal: „Co to je teďka?„

Q: Ale vy už ste s nima nebyl. S tou skupinou.

A: Ne, ne, já sem byl skovanej. Já sem byl skovanej tam v lese. Ne? Sem čekal až - - A já sem viděl co to je. Ted'kon du venku z lesa, vidím, bílou fánu (ph.). Also (něm.) - - Rozumíte mně?

Q: Ano. Bílej prapor.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 21

A: Prápor, also (něm.), co to znamená? Sem se bál. Ne? Teďkon ty auta stály v lese.

Kuchyně a ty munición všecko tam bylo. Ne? A já sem si vzal deky co sem potřeboval a odtud' sem lez sem se bál.

Q: A coto - - čí to byla - - jaká to byla armáda?

A: Němci.

Q: To byli Němci. Oni mysleli, Rusák nebyl daleko vieleicht (něm.) tři nebo čtyry kilometry byl Rusák.

Q: A voni se už vzdávali.

A: Ne, a voni s vzdávali, utekli a vzali si civilní šaty a utekli a nechali to všecko stát v lese. A já sem nevěděl, já sem nevěděl co, co to je? Já byl malej. Já vím co je válka? Konec? Nebo co? No já sem byl noch (něm.) tejden sem tam byl v lese. A nedalo mi to pokoj. A neměl sem vodu, špinavej, prach a to. Ne? A sem měl ty, ty šaty na sobe v lágru, ty šaty co sem měl.

Q: Ty pruhovaný.

A: Jo. No to byl takovej, taková cesta, jak se nazývá, no, jak jedou sedláci na - -, na - -

Q: Na pole.

A: Na pole, a tak. A byl tam jeden, jeden dům. Šel sem tam. Bylo mi to jedno. Řikal sem zastřeliju mě, mě to je jedno. Pudu tam. A jedli. Poledne. „Ó prosim vás, nedělejte mi tam nic.,“ Říká: „To nemůžeme.,“ A vy jako dneska? Měli tam polivku takovou. Hrach - -

Q: Hrachovou.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 22

A: „Pojďte, jezte.“, A tak sem jedl, jedl tak moc, že sem byl nemocnej. Tak mě koupali a ležel sem tam vielleicht (něm.) tři nebo čtyry neděle. Ne? Tak sem vodtád', vodtád' sem - - Řekli: „Vem si kůň a takovou kočárek a jed', kde chceš.“

Q: To byli němečtí sedláci?

A: Němci, Němci sedláci. Ne? Also (něm.) já nemůžu si na ně stěžovat. Nemůžu.
_____ Co to znamená? Tak říkal ten: „To je konec války.“, Tady dva, tři kilometry sou Rusáci. Ne? No já sem rozuměl trošku, po rusky sem mluvil trochu, ne a přišli Rusáci a tak říkali, že já musim až do Pres - - Presl - -Preslau (ph.).

End of Tape 1 of 2

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 23

Tape 2 of 2

Q: Pane Danieli, vy ste věděl nebo, že ten cikánský tábor byl zlikvidován v jednom momentě, téměř celý, všechny ty ženy a děti. To ste věděl?

A: Když sme přišli do lágru, jak sme tam poprvý přišli. Ne? Tak sme byly všechny dohromady, děti - -

Q: Ano.

A: Máma, also (něm.) celá rodina. No tak bylo 14 dní nebo tři neděle, to co říkali nám, že kdo chce dom - - Ti mladí můžou dom. A můžou domu jezť a můžou baliky poslat z domu.

Q: Ano. To ste říkal, že ste šel do té - -

A: No, _____ tři neděle sme byl u mámi.

Q: Ano. A když ste se vrátil, tak ten cikánský tábor už - -

A: Byl, byl tam.

Q: Eště byl.

A: Eště byl. Moje máma žila noch (něm.).

Q: Ano.

A: Ona noch (něm.) žila.

Q: A ten cikánský tábor potom byl zlikvidován, když vy ste byl v tom mužském táboře?

A: Já sem byl - - no jak sem přišel z tej Malerschule (něm.). Ne?

Q: Ano.

A: Tak sem nepřišel do cikánskýho lágru, tam vedle. Ne? Vedle cikánskýho lágru.

Q: To byl Mannerlager (něm.)?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 24

A: To byl Mannerlager (něm.).

Q: A jaký tam byly - - Byly tam lepší poměry než v tom cikánském táboře?

A: To bylo všechno - -

Q: To bylo stejný.

A: To bylo stejný. Jídlo bylo samotný - -

Q: Ano.

A: A bída a hlad byl všad.

Q: To bylo stejný.

A: To bylo v cikánském lágru to bylo nebo tam. Ne?

Q: Jo, tam ste taky zažil něco takovýho - - nějaké takovej mimořádněj apel kvůli útěku
nebo kvůli něčemu takovému?

A: No, já sem vám říkal, že tam utekli, tam oběsili ty lidi - -

Q: Ano. To ste byl ještě v tom - -

A: To sem tam - -

Q: Kmenovým lágru.

A: Tam ten lágru, jak se vedle cikánskýho lágru.

Q: Ano.

A: A v cikánském lágru, tam neoběsili žádného.

Q: Viděli ste na ty transporty, jak přicházeli, co šly potom přímo do plynu? Věděli ste
o tom?

A: Tam přišel vagon a ty lidi co mohli pracovat, šli na stranu a ty druhý lidi šli tam do

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 25

- - Tenkrát jak sem tam přišli byla jedna krematorium. Ne? Aber (něm.) co tam, jako to tam horilo celou noc, also (něm.) ve dni a v noci. To viděl sme oheň, z komínu šel. Sme věděli, že - -

Q: Pálej lidi.

A: Že tam pálijou lidi a křičeli sme, viděli. Křičet viděli, poněvadž byl cikánskej lágr a vodstad' vieleicht (něm.), tam na rohu, tam byl tam v lese byla ta kramtorium. Ne? Tak slyšeli sme, že tam křičejou ty lidi. Ne? A tam vzali ten popel, tam pracovali 12 nebo 13 lidí a ten popel tam vzali, to byl taková Keller (něm.) - - Jak se nazývá?

Q: Sklep?

A: Sklep. A _____ a vozili to na vozíku a jako sou to ty vozíky co tam mají, tenkrát, tenkrát ten čas, jak sem byl tady v Čechách, to tam ty hřeby _____ Jak se nazývají?

Q: Počkejte, já nevim co myslíte. Lóry (ph.), takový ňáký?

A: Takový lóry (ph.) a ten prach tam dali a vyho - - vyhodili to na pole všecho. Všecko na pole to vyhodili.

Q: Hnojili tim popelem. Takže vy jste se vlastně přihlásil do toho dalšího transportu, protože jste se zach - - chtěl zachránit z Osvětimi?

A: Jo. A já sem se zachránil.

Q: Ano. Vzpomínáte si na ňákou událost, kdy si ňák pomáhali ti vězňové mezi sebou eště v Osvětimi?

A: Já vám něco řeknu. Ty, ty lidi cobyli zavřený a co měli jako kapos, Vorarbeiter (něm.), ty byli nedobřejší

Q: Horší než - -

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 26

A: Horší než jako ty, ty Němci.

Q: Taky s váma přišli víc do styku.

A: Ne. Dostali bití, jak tě nechali kouřit. Ne? Tak tě bili tak dlouho, 25, ty _____ tyco byli ve věznici. Ty Němci byli rády, že měli pokoj. poněvadž ty největší vojáci co byli, měli ty, ty - -

Q: Ty šarže.

A: Ty vojáci a byli všechny starý, ty Wehrmacht (něm.). A Wehrmacht (něm.) byl lepší než _____ a oni pozorovali, aby někdo neutekl a to bylo všechno.

Q: Vám se taky stalo, že jste byl někdy za něco potrestán?

A: Doch (něm.). Já sem dostal taky moc bití.

Q: Jo.

A: Moc bití sem dostal.

Q: Například za co.

A: No, jak se to přišlo ven, že dávám moc jídla, tak sem byl v kuchyni, ne, tak mně to říkal ten markytan (ph.). Kontrolovali. Tam byl chleba, margarína, salámy, no tak sem dostal praco - - praco - - Jak se to říká? Špatnou práci, sem musel kopat dólu. Jak se nazývá to? Jak se nazývá po česky?

Q: Nákou jámu?

A: Kanál, kanálu dólu.

Q: Ano.

A: Tři metry dólu a všecko tam byla tam, večer muselo všecko být čistý a tak. To sem byl čtyry neděle. Ne?

Q: To už bylo v tom Ehrlichu (něm.)?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 27

A: To bylo v Ehrlichu (něm.). Jo.

Q: Ano. A nákej - - S nějakým kápem ste měl nějakou kontroverzi?

A: Nein (něm.). Nemůžu říct vod něj. Já sem se byl - - Já sem se tak choval, aby nedostal bití, já sem pracoval, já sem musel pracovat, dělal sem. A jak něk viděl že´s pracuješ, tak měl´s pokoj. A co bylo zakázáno, sem nedělal. A já sem věděl, že je zakázáno kouření a beispiel (něm.) v Osvěčíně, v lágru, tam sme dostali ty kuloás (ph.) cigarety, nic jest', aber (něm.) ty silný cigarety. Ne? Sme dostali. Sme museli kouři všecho.

Q: Dostávali jste?

A: Jo, ty kuloás (ph.). Ne? Sme mohli kouřit všecho. Sem byl rád. Sme jedli za hlad, sme jedli cigarety.

Q: Vy ste - -

A: A takovej - -

Q: To ste fasovali cigarety?

A: Odkýl dostali, odkýl ten mi dal, každému dal - -

Q: Dostali ste vod někoho krom - -

A: Ne, dostali. Tam přišel transport. Ne? Francouzi a vzali cigarety, no a každej dostal blok: „Na, tady máš. Kuř, co chceš.“, A jak sem nazýval, kaltabak (ph.).

Q: Jak?

A: Kautabak (ph.). Já nevim jak se nazývá po česky. Takovej tabák je - -

Q: Jo, kautabak (ph.). Žvý - - Žvýkací tabák.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 28

A: Jo, a to sme žvýkali hladem. Ne? Tu šťávu sme _____ protože hlad byl moc.

Dostala´s dvě, tři bramborky, a to bylo všecko. A tu chlebovou polivku. Pullitru. A to bylo všecko.

Q. Měl ste tam nějaké bližší přátelé? S kterým ste držel pohromadě?

A: No já tam. Já vám něco řeknu. Tam v lágru, to bylo jedno, kde, to jedno, kde bylo.

Osvěčíně, anebo v cikánským lágru, tam byla moje rodina, moje máma a moje sestry. A já sem neměl kontakt s nikým. Weil (něm.) každej byl sám, pro sebe sám a hledal něco jest', a hned jak něco našel, tam co zahodili šlupky, alebo vzal´s to a jedl´s to. Hlad byl moc. Moc velikej hlad. Ne? Tak abys tam něco, tak dělal s někým, kamarádil něco, to, to nešlo. To neměl sm - - Jak se nazývá? Zájem na to. abys s někým tam Freundschaft (něm.). Ne? No na to si nemyslel. No každej si myslel, aby pře - - přežil, aby něco zorganizoval si zajest'. Ne?

Q: A jak ste se - - Z počátku ste měl ještě možnost, třeba přes plot nebo nějak vidět maminku a členy vaší rodiny?

A: Jak sem přišel z toho velikýho lágru, tady byl mužskej lágr, tady, a tady byl cigánskej lágr. A tady byl brát. Ne? Tam byl ten elektrika. Ne? Tak přišla jednou moje máma, přes drát sme spolu mluvili. A vielleicht (něm.) dva měsíce žila. A dostala Bauchtyfus (něm.) a umřela. Ne?

Q: To ste se dozvěděl?

A: To mně řekla moje sestra. Moje nejstarší sestra. Vona se vrátila domu. Ne? A ted'kon mi, umřela jako.

Q: To vám řekla až po válce? Nebo ste se to dozvěděl ještě - -

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 29

A: Ne, ne, ne. Jak sem byl v ten lágru, mně řekla, že mám je mrtva. Sem se optal, kde je moje máma. Řekla: „Nedělej si to, máma umřela.“ To byl - - Já vám něco řeknu. Aby ste něco měli v srdci, _____ každěj se stahoval za sebe, aby přijel - -

Q: Přežil.

A: Přežil. Ne? Mě to bolelo, vždyť máma je máma. Ne? Aber (něm.) tak byl tam v lágru každěj, já nebo to byl někdo. To byl studenej. Ne?

Q: Rozumim.

A: Ted'kon, jak někdo umře, tak tě bolí srdce a to je škoda za toho člověka, že umřel, a tak. Tam si to nemyslel. Tam si každěj myslel, aby - -

Q: Byl otupělej.

A: Ne, tak. Ne.

Q: Ano. Dostal ste se někdy do nějaký takový zoufalý situace, kdy ste přestal věřit, že přežijete?

A: Ne. Mně to bylo tak, já sem všecko, mně to všecko jedno.

Q: Ano.

A: Mně to bylo všecko jedno. Já sem říkal, no to je, jak umřu, tak umřu, co můžu dělat. Ne? Man findet sich ab (něm.). Also (něm.). Rozumíte mně, ne?

Q: Ano.

A: Wenn sie so das sehen und der ist tod _____ schrift eine _____ (něm.). Ne? A je mrtvej. Ne? Tam byl kousek chleba, no, v kapsy, tak vzala's mu ten chleba, oblečení měl dobrý. Ne? Ty, ty sandále.

Q: Boty.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 30

A: Sandále nebo boty tam ukradali druhejmu něco. Ne? Sebral sem mu chleba co si skoval na ráno a jedl si. _____ A tady byl mrtvej. Ne? To bylo v Ehrlichu (něm.).

Q: Ano. S tím lékařem, který vám zachránil život, ste se potom ještě někdy sešel?

A: Ne.

Q: Ne.

A: Od toho lágru, jak mě pustil, _____ Erholungs (něm.) se nazýval lágr. Erholung (něm.). Tam sme byli dobře a jak na tyfus, tam dostaneš velikej hlad. Jak si slabej. Nur (něm.) horečky, horečky a jak si trošku zdravej, tak dostaneš hlad a můžeš takovej, takovou ten jest ten polivka. On mi dal dobrý jídlo. _____ Jak se nazývá? Auf (něm.) - - Aufgebaut (něm.).

Q: Ste se zotavil, ano.

A: Ne. On byl moc dobrej doktor. Já sem věděl hned, že je Čech. Sem mluvil čech. A von povídá: „Ty si, Čech?“, A a já povídám: „Jo.,“ _____ Tam měl takovou ordinaci a tam měl takovu postel a záclon a tam mě skovával. Normalweise (něm.) onriskoval, rizikoval svoj život.

Q: Život.

A: Ne?

Q: Pan Danieli, vy ste říkal, že na začátku když ste přišel, tak ste - - tam bylo nějaký takový dělení. Na jednu stranu, na druhou stranu.

A: Co myslíte?

Q: Když ste přijeli na začátku.

A: S vagonem.

Q: S vagonem.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 31

A: Vlastně sme přišli tam, do takovýho baráku a všecky ženy, muži, všecko dohromady, tak vlasy dólu a všecko dólu, to nevěděl si co je žena, co je muž. Ne? Všecky vlasy tam vzaly dólu a - -

Q: Ano.

A: Ty pudeš tam na ten blok, ty pudeš na ten blok - -

Q: Ale eště nikdo nešel do plynu. to ste šli všichni - -

A: Ne, ne.

Q: Všecky do toho tábora.

A: Všecky sme šli do tábora. Jo.

Q: A potom později, byli ještě někdy v táboře - - Prošel vy jste ještě někdy takovou selekcí, kdy oddělovali, ty co pudou do plynu a ty co zstanou?

A: To bylo, to bylo tak - - Já nemůžu vám něco tak říct, protože já sem to neviděl.

V cikánským lágru nevzali nikoho. Ne? Aby tam - - Ty lidi co byli nemocní, jo, co byli nemocní a nemohli pracovat, tak je vzali a dali je tam. A kde, to sme neviděli. Poněvadž vám číslo, méno to neřikali. Oni říkali číslo 1200 nebo 450 _____, a to. No a potom _____ sme viděli. Jo? No dali do krematoriu nebo zastřelili ho, to nevime. To neviděl žádněj. A v Buchenwaldě bylo samotný. To udělěla ta elsekoch (ph.). Ne?

Q: Takže dohromady, jak ste byl dlouho v Osvětimi? Vy ste tam přišel na jaře 43, ste říkal.

A: V březnu.

Q: V březnu 43.

A: To vim.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 32

Q: A - -

A: A dokonce _____ já sem byl rok v Osvětině.

Q: Asi rok.

A: A tam tři měsíce. Tam dva měsíce, až do konce války.

Q: Stalo se vám někdy, v Osvětimi, že něk, jako na Roma, se něakej vězeň na vás špatně díval? Setkal jste se s něčím takovým? Ne.

A: Tam se nestalo žádnýj. Tam byl Židák, Rusák, všechno jedno. To bylo všechno samotný.

Q: Vy jste věděli, že ti Židé dou, většinou, hromadně do toho plynu? To jste věděli?

A: To sme, to sme věděli. Přišel dlouhý transport, tak nepřišli do lágru, jak byli Židáci. Sundali je dneď, dali je do krematorium. Ne? Ale to sme věděli. A ten vlak byl až, až dopředu tam, ten vagón nebo tam. A sme veděli, tak říkaly ty děti. Tam bylo tak moc, moc tam krematorium, ta krematorium ta byla tak malá, že nemohli všecy najednou pak spálit, tak ty malý děti vzali ty Spielzeug (něm.) balóny a takový věci a zandkrube (ph.) všechno tam vyhodili a zastřelili děti a tam vyhodili to a spáli tam venku, v ten zandkrube (ph.).

Q: Ano. Pálili je venku.

A: Jo. Bylo v Osvěčině, tam.

Q: Ano. My sme se už ptali, vašeho bratra, vás se také zeptám na ten - - Co je to můzman (ph.)? S tím jste se jistě také setkal.

A: No to byli muzelmani (ph.) takový, co měli - - to byla, no _____ kosti a kůža. A oči byly - - Von už byl na půl mrtvej. No ty vzali a jak nemoh žít nebo pracovat, tak

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 33

vzali a jak byl apel tak tam kontrolovali, dívali se - - Na stranu. Na stranu. No co s nima dělali to nevěděl žádněj. My sme se neviděli - - Jednou se viděli a podruhý byl schon (něm.) pryč.

Q: Ano.

A: Ne, tak sme viděli, že ho tam _____ zapálili ho.

Q: Setkal jste se také někdy v Osvětimi z nějakými důstojníky eses (ph.)?

A: Tam bylo. Poprvý tam bylo eses (ph.). Tam bylo moc eses (ph.) v Osvěčíně.

Q: A chodili k vám přímo do baráků?

A: Jak bylo - -

Q: Nebo do lágru?

A: Jak byla kontrola, no tak byl apel. Ne? A přišli tam, dělali tam kontrolu tak, a tam byl takovej Kamin (něm.) velikej a z tý strany topili a vod tý strany topili, protože to byla zima. Tam sme tam seděli na těm a přišli, dívali se a šli pryč. Ne? Aber (něm.) nejhorší byli ty, já vám řeknu pravdu - - Já bydlí ted'kon přes 50 roků v Německu, ja (něm.). Já nemám zlost na Němce nic. Já sů takový člověk jako vy, nebo ten. Já sů takovej člověk - - Ten člověka, co mně něco udělal, v lágru, já ho poznám. Ne? Jednoho sem poznal. On měl obchod _____ ne, počkej _____ jo, partnergetain (ph.). Byl jeden. On byl z Berlína. A on byl, on byl kapo. Blokavidosta (ph.) v Buchenwaldě. A to byl ten, co nechal toho cigána oběsit. Nejškaredější práci, tu latrinu tam, dal mu facku, tak de a spadl tam, musil se čistit a největší kamení mu dal. A ten sem ho viděl. Ne? Já sem mu říkal: „Já tě

poznám. Ty seš ten a ten. 57 mu bylo. 57. V Buchenwaldě. Ne? „No a, já sem mu říkal: „Já tě poznám.,, Já sem ho chcel - - Jak se nazývá to - -

Sebastian Daniel

Page 34

June 18, 1997

Q: Zbít nebo něco - -

A: Ne, ne, ne.

Q: Udat.

A: Udat, jo. A číst sem v novinách, ten a ten se - -

Q: Oběsil?

A: Ne, ne. V garáži, dal tam plyn a - -

Q: Zabil se.

A: Zabil se.

Q: Sám.

A: Bildzeitung (něm.). To bylo napsaný jeho méno a _____. Albrecht se menoval.

Ne? Se zabil. Also (něm.) s plynem. A jeho manželka tam byla, vielleicht (něm.)

tenkrát schon (něm.) 65, 70 roků starej. A hned sem ho poznal. Ne? A já dělal

sem, když sem byl malej sem obchodoval se starej věcema. Antiquitäten (něm.).

Ne? A šel sem tam u něho a chtěl sem mu prodat kredenc. Also (něm.). (šeptá)

Q: Prosim?

A: Toho poznám, toho poznám. A tohle všecko šlo do hlavy. Celej čas. Ne? A

nekúpil. A šel sem tam _____ „Vy ste byl blokgestapem (ph.) v lágru tam a tam?„

Ne? _____ ale von se tam plynu v garáži zabil.

Q: Nevzpomněl by ste si ještě na něco zajímavého, co jste neřekl? Ňákou historku

nebo - -

A: Já vám něco řeknu. Tenkrát ten čas, když bylo konec války, tak sme byli v Breclau (ph.). No, on mě dal k _____ a byl moc dobrej. „Vem si kůň, dal mi tu kočárku - -“, Víte jak se to nazývá? Ten - -

Q: Tu bryčku ňákou

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 35

A: Takovou tu, co dělaj svatbu. Jak se nazývá ten, taková bryčka? Ne?

Q: Nevim.

A: A dal mně kůň, koňa a oni mě tam čtyry neděle tam mě tam léčili. Já sem byl nemocnej. Já sem se přejed. Ne? Ovoce mi dali, taky za die Eingemachtes (něm.). Ne? Also (něm.) muží mi řeknou, neudělej mi tam nic, já to - - To je pravda. Oni to nevěděli. Jak byl konec války tak věděli co, co, co tam dělali ty eses (ph.) a ty. Ne? No a tak dal mně kůň a tu do - - Zapakoval mně jídlo a jel sem takto takových 200 kilometrů. A tam byla jedna Češka. Měla ruksak, pěšky. Ona měla ty šaty, měla ten - - „No tak co je? Proč deš pěšky?“, a vona povídá: „Pod' se mnou. Já tam musim taky do lágru., Tam byli Rusák a Čech a čekal na tý, na tý co byli v lágru.

Q: Ano.

A: A tam byl konec.

Q: Takovej repa - - Už takovej repatriační.

A: Jo.

Q: Ňákej.

A: No, ato sme čekali na busy a přišli v Čechách busy - -

Q: Co přišly?

A: Bus. Autobusy.

Q: Autobusy. Ano.

A: Autobusy a ten transport tam šel - - Kolik tam mohlo jít? Ne? Do Prahy. A z Prahy to bylo všecko rozbitý. Vlaky, a tak sme šli busem, pěšky. No. A jel sem tam dom dom. Do Chvalkovic. To byl můj bratr. Žil.

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 36

Q: Už tam bratr byl?

A: Jo, jo.

Q: A sestry už tam taky byly?

A: Sestry byly první doma. Já sem přišel poslední dom.

Q: Ano.

A: Ne?

Q: A co ste dělal?

A: No já sem - -

Q: Po takový zkušenosti?

A: No já sem se přišel domu also (něm.) zvlášť, do Chvalkovic sem přišel do Chvalkovic a tam moji, moji kamarádi. Ne? „Ty žiješ!„ Tam přišel telegram, že su mrtvej. Ne? „No tady je von!„ říkali Stáňa. Ne? „On je mrtvej, vždyť on žije.„ A já povídám: „A kdo žije všecko?„ „No tvůj bratr žije, tvoje sestra Máňa, Štefka a Rozárka, všechny žijou.„ Á, děkuju Pána. Já sem měl takovej domá - - Jak se nazývá takový domácí dům. Tu jeden pokoj tam byl plus. Ne? A náš dům tam vystřelili, tam dali municiónu, a jak byl konec války, tak to tam vystřelili a celej dům byl rozbytej. Ne? No já sem tam byl doma - - Jak dlouho sem byl doma? Ach, vielleicht (něm.) rok.

Q: Takže ste měli všichni dohromady jenom jednu místnost.

A: Jednu místnost. Jo.

Q: Ano.

A: No, tak sme šli do Prostějova a dostali sem byt ve Vodní ulici. A tam byl von, tam byl ženatej se svojí první ženou. No teda vona už umřela. A já sem bydlel u mojí

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 37

sestry. Ne? No, já sem pracoval u Chvátala. No a Chvátal tam dělal s hadrami, takovou vatu. A já sem to do Ostravy sem, tam jel s nákladním auto do fabriky sem dal a měl sem - -

Q: Takovou puclové (ph.) ňákou?

A: Jo. Já sem to vozil - - To dělali z takové látky.

Q: Ze starých hadrů.

A: Ze starých hadrů, a to byla mašina - -

Q: Ano.

A: A na druhý straně přišla vata, co dělajů tady ty - -

Q: Ano. Vycpávky.

A: Jo. A to sem jezdil s čechišvajrem (ph.) tam do fabrici, tam a tam. Já sem měl pěknou práci. Pěknou. No, ale mně se to nelíbilo. No, tak sem utek.

Q: V kterým roce ste odešel?

A: Já sem odešel - - Tedkon sem přes 50 roků v Německu - -

Q: No, 79 – 50 - -

A: Ne, ne. Moment, moment. Já vám řeknu kdy.

Q: 97 – 50. 47?

A: Sedum. Ne?

Q: Byl ste svobodný ještě?

A: Né, já sem měl ženu, já sem měl ženu a malýho kluka. Měl tenkrát, tenkrát osum -
- osum - - osumnáct měsíců.

Q: To ste po válce se oženil?

A: Jak sem přišel domu z lá - - Já sem nebyl ženatý, protože _____

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 38

Q: Ano.

A: Na cigánských byl sem ženatej. Ne?

Q: Ano.

A: _____ Ne. No jo no, tak sem utek, tam přes Plzeň - -

Q: I se ženou a s chlapcem?

A: Ne, Marijánský lázně. To byli sme osum lidí. Sme utekli a přišli do, do Německa - -
jak se menuje ten lágr? Jak se menuje ten lágr?

Q: Valka (ph.)?

A: Ne, ne, ne. To ne. Na hranici. Houf - - Tam dělajů porculán.

Q: No, to nevadí.

A: No já vodsad' - - Sme dostali takový papíry, aby sme jeli na vlak a jeli sme do
Würzburgu (něm.), jak bydlím. _____lágr. No a teď sem hol do Ameriky jet, dostal
sem papíry, tam byly v Nürnbergu (něm.). Ne? A já řeknu: „Ne, já su tady _____ je
konec. Tady přijde do Československa., A já nevím, kde sem _____, moje papíry
všecky byly tady. Zůstali _____ mojí - - Jak se nazývá Geburtsurkunde (něm.)?

Q: Ano, rodný list.

A: Rodný list. No, co vám uděláme? Oni mně nevěřili, že se su, su já. Tak mně
udělali Staatlos (něm.). Nemám občanství.

Q: Ano.

A: Ne? A já sem chtěl, tak sem telefonoval doma a jak žili, tak sem se tam v maďarce (ph.). Přišli do Maďarska, já sem jel do Maďarska, sem moh přijet a šel sem na české konzulát, chtěl sem tady návštěvu udělat. Nepustili mě. Tenkrát jak byli

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 39

tady ty Rusáci. Ne? Nic. Tak sem telefonoval a v maďarce (ph.) tam sme se trefili.

Tam sem byly 14 dní, tři neděle a - -

Q: Vy ste se chtěl setkat s rodinou - -

A: S rodinou - -

Q: Tak v Maďarsku.

A: V maďarce (ph.). Oni mohli do Maďarska jet, a já taky. Protože do

Československa mě nepustili. Já potřebuju, kde du potřebuju vízum.

Q: Ano.

A: Ne? A já sem přišel Juni (něm.), to je - -

Q: To je červen.

A: Ne, to je červen. A udělal sem - - Jak se nazývá? Žádost, abych dostal peníze.

Ne? Do Mnichova. A Mnichov mně napsali, Mnichov mně napsali, že nemáte also (něm.) na to - -

Q: Doklady?

A: Doklady, doklady, ne. Že sem přišel pozdě. V máju byl ten štěstáb (ph.). Ne? Und ich habe gar kein Einspruch auf die _____ (něm.) No tak se nic nedělal. A jak byl ten Schmidt, ten Bundeskanzler (něm.) Schmidt. Ne? Tak říkal von: „Kdo nedostane peníze, aby udělal žádost do Kolínu.,, Also Köln (něm.). Ne? Tak sem

udělal žádost, všechno papíry co mám nemoci a to a 80 procent švébešédich (ph.)

--

Q: Ano.

A: Mám papíry všechno, ne? Sem _____ a dělal sem žádost. Sem čekal tři roky. Tak mně napsali also (něm.), abych přišel tam. Přišel sem tam, do Kolína a říkali: „Já

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 40

Daniel also (něm.) vy ste Staatlos (něm.).. Ne? „Jak chcete, dostanete 5000, 5000 marek.., Já nechcu peníze, já chcu podporu. Also Rente (něm.). Já su nemocnej, já ty peníze nevemu. Já chcu, aby mojí rentu dostal. No a říkali mně, jak ty nebereš ty peníze, tak nemáš Einspruch (něm.) na tý Rente (něm.). Ne? Tak se m vzal ty peníze a měl sem termín k největší soud ve waldensgericht (ph.). Tak přišli tam z Bonn (něm.), ten Finanzminister (něm.), ne, a říkal: „Ja (něm.), kdybyste byl Němec, tak byste měli nárok also (něm.) na tý důchod, ale vy ste Staatlos (něm.), nedostanete nic.., Tak sem s nim říkal: „Ptali se tenkrát, ten čas, jak se přišli tam do Československa, že su cikán, že su Židák oder (něm.) jaků nár - - jak su? Aj iba ste nás vzali, dali ste nás do, do lágru a s _____ ste to zap - - zapálili a byli pryč ty lidi. To se neptali jako mám - -

Q: Národnost.

A: A teď, a teďkon musím byť Němec, aby sem dostal moje papíry. No tak sem říkal , co vod něj muže čekat a dal sem to, ty papíry do _____. Možná to poznáte. On je cigán a dělá to, ta jedna, jedna, ho pozná. Ta co mluví německy, anglicky. Ne?

Q: Jo pani _____. Ano.

A: Ne? No já _____ on dostane, jel sem až do Bonu. Bonn (něm.) Ministerium (něm.) a říkal: „Já ty _____ dostanu peníze, každý rok. 350000.., Aby dal těm lidi,

co sou chudí, nemaju _____ co von potom dá. _____ Zakroutil sem mu krk.
„Ty dáš peníze. Dostáváš 350 000 a každej rok a co děláš _____ Dáváš to tvojí
rodině. A co chudobný lidi? Těm nedáš nic? Moje papíry sou u tebe tři roky a
neděláš nic., „No, já mám moc advokáty. Musim platit., Já povidam. „Ty peníze co
dostaneš to není z tvoje. To je Hannover (něm.), má tam úřad, má tam Hamburg

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 41

(něm.), má tam Heidelberg (něm.), „Ne? A bere každý měs - - na černo sem viděl,
co costává 350 000 každej rok. Z Bonn (něm.). Ne?

Q: Pane - - ano. Ještě chcete k tomu něco?

A: Ne. Já to chcu proč? _____ nestará se - - A nezlobte se, nezlobte se. Ted'kon můj
brácha. Já vim, že z Německo nedostane ani korunu. Ne? To vim. _____ kdyby
byl Němec, tak by dostal peníze, co sem byl lágru a dostal sem podporu. A
podivej se tady můj brácha. On je starej, dostane málo peněz, dostane tam 5000
korun důchod, a to mu nestačí za nic. Na jídlo nedostane. A žádněj se nestará,
aby von dostal svoje peníze, co byli v lágru, aby trošku žil. aby měl něco, těch pár
roků co žije. Aby něco měl. Nikdo se o něho nestará. Každěj chce - - Nezlobte se.
Každěj chce intevieu, interview, Holokaust. Jak tam slyšíte, 1000000, 1000000
dou tam do _____ Platijou ty Němci. A v televizi? Nur (něm.) Žid'áci, Žid'áci a o
cikánu, nemluvijou nic. Voni byli cikáni taky zavřený jako rasismus. Ne? To
neslyšíte tam nic.

Q: Ano. Měli by to dostat. Určitě.

A: Ne? To neslyšíte ani slovíčko, že cikáni byli taky v lágru jako - - oni říkali cikáni
arbeitšoj (ph.) also (něm.) - -

Q: Jo, rozumim, že se štítí práce. Ano.

A: Ne. Jo. Ne? A tohle neslyšíte ani slovíčko. Já vim, že nedostanu ani ty pár co žijou. Já sem tůze nemocnej. Já sem měl třetí infarkt a Pán Bůh děkuju, že žiju.
Ne?

Q: Ale víte, že všechny tyhle interview a podobný jsou právě proto, aby upozornili na to, že vy jste to taky prožili?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 42

A: No jo, ale co máme z toho? Co máme z toho? Řekni mi co máme z toho. Vy děláte interview, to je všecko dobře. Já to akceptuju ich (něm.). Akceptiere das (něm.). Ne? Aber man kann, man kann _____ nicht in Deutschland, aber _____ hier leben (něm.). Ne? _____ Krieg vor dem Staat (něm.).

Q: No, já s váma souhlasim. Maj to dostat. Ano.

A: Ne? Ale co dostane? Nic. Dostane 5000 důchod a platí _____ a nezůstaneme mu nic.

Q: Ano. Mužu se váš estě zepat, co ste dělal potom dál v Německu?

A: Já v Německu, já sem dělal, also (něm.) hned sem se učil _____ dneska.

Q: Do dneška pracujete.

A: Ja (něm.), dostanu sociál, sociál, sociál also (něm.) sodiálku dostanu.

Q: Je v Německu - -

A: Moje první žena umřela, tedkon ta druhá, ta paní, zná - -

Q: Ano.

A: Ona mluví 13 řečí. Ona tady byla. Ona mluvila s tím mládencem co mluví ang - -

Q: Anglicky.

A: Anglicky, jo. Se bavily se vo - - Já to slyšel. Já sů _____ Rozumíte, co to je?

Normalweise (něm.). já nesmim nikde jet.

Q: Ano. Aha, chcete - - Rozumim.

A: Já se ____ U mě musí doktor každý den přijet, ať mi něco je musí ku mně přijít.

Ne? Aber (něm.) já jezdím - - musím trochu ty peníze, co dostanu tam - - Já dostanu 900, 900 marek za jídlo s mojí ženou a dostanu byl zaplaceněj. No co to je 900 marek? To je všecko drahý. To nic za nic není. Ne?

Sebastian Daniel
June 18, 1997

Page 43

Q: Eště sem se vás chtěla zeptat, jestli je ve Německu, sou nějaký kruhy - - Cítíte někdy, nějakou, že by lidi byli proti Romům? Je to tam cítit v Německu?

A: To je tak. U nás v Německy je to tak. Ja vidějů cigáni a chcete na kemping, tak vás tam nepustijou.

Q: Nepustijou.

A: Ne, nepustijou tam. A oni majů Grund (něm.) a každej tam handluje se starejma věcema. Tak majů tam na autě. A tam sů lidi, to sou lidi jako ted'kon vy, anebo ten pán, tady. Ne? A tady stojí vy a ted'kon, oni to nechcou. Tak tam nepustijou cigáni na kempinku. Aber (něm.) v Mnichově, v Mnichově udělali nur (něm.) pro romáky velikej - - Nevim kolik 1000000 to stálo. Ne? Pro Romáky Campingplatz (něm.). Ne? A musej taky platit.

Q: Ano.

A: Denně, denně 15 nebo 20 marek. Ne?

Q: Setkal ste se někdy, konkrétně osobně, s něčim, že vám někdo něco řekl nebo - -

A: Also (něm.) já, já mám moje lidi. Víte? Já jedu s karavany. Mám doma karavan. A tak jedu beispiel (něm.) Mnichov, tam mám moje místa.

Q: Máte trasu kol - -

A: Já místa u _____ a on beispiel (něm.) _____ Garmisch (něm.). Já mám moje Platz (něm.), já, já kdykoli přídu, tak je to všecko čistý, já se tam ubytuje, já se _____ u starosty. Ne? A můžu stát osum dní, nebo 14 dní a říká: „Potřebuju na kšeft, já to a to., Tam mě nachajů stát. A já du, protože všecko je čistý - - A sou cikáni tam romáci, ty nachají tam všecko ležet, tak koupijů tam vieleicht (něm.) 50

**Sebastian Daniel
June 18, 1997**

Page 44

slepici a ty všecku nachajů tam na hromadě. A přidete vy, jako cigánka. Ne? „Ne, ne, ne. Tady nemůžete stát. Tady je moc, moc Umweltverschmutzung (něm.),, Říkali voni. No to je právda. No, já jim dám právdu. Ale tak, já sů - - Já si nemůžu stěžovat. Ne? Já su normalweise (něm.) - - Z mě platí ten region _____

Q: Ano.

A: Ne? Já dostanu sociálku a jak něco chcu, tak musí na Regierung (něm.) a oni mně dajů, co potřebuju, dajů mně. Ne? Also (něm.) sá si nemůžu stěžovat.

End of Tape 2 of 2

Conclusion of interview